

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף וְגו' (שמות יג) אַמְאֵי סָלִיק גְּרַמּוּי. אֶלְא, בְּגִין דְּהוּה רִישָׁא לְנַחְתָּא לְגַלוּתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְּאִיהוּ סִימְנָא דְּגֵאוּלָּה הוּה לִיָּה וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֲתַמַּר.

וּבָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ עֶסְקֵי לְמִשְׁאֵל מְמוּנָא מִמְצָרָאֵי, וּמֹשֶׁה הוּוּ עֶסִיק בְּאוּמָאָה דְּיוֹסֵף. וְאִית דְּאֲמַרֵי אַרְוֹנָא בְּנִילוּס הוּוּ, וּבִשְׁמָא קְדִישָׁא סָלִיק לִיָּה, וְעוֹד אָמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף, הִגִּיעַ זְמַן פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר עַלָּה שׁוּר. וְסָלִיק. וְאִית דְּאֲמַרֵי, בֵּין מְלָכֵי מִצְרָאֵי הוּוּ, וּמִתְמַן סָלִיק (ס"א ל"ה). וְאִית דְּאֲמַרֵי, בְּגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן לִיָּה עֲבוּדָה זָרָה, שׁוּוּ בְּנִילוּס וְסָרַח בַּת אֲשֶׁר חוּיָאֵת לִיָּה לְמֹשֶׁה. וַיְי' הוּלְךָ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. (שמות יג) רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (תהלים כב) לְמַנְצַחַּ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדוֹד. כְּמָה חֲבִיבָא אוֹרֵייתָא קָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, רַחִים הוּא לְעֵילָא, רַחִים הוּא לְתַתָּא, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית לִיָּה לְמַלְלוּי, לֹא שְׂבִיק לִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְאוֹרֵייתָא בְּעֵי לְמַלְעֵי בְּהַ בֵּימָמָא וּבְלִילָא, דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה. וּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. תִּינַח בֵּימָמָא, בְּלִילָא אַמְאֵי. בְּגִין דִּיָּהָא שְׂכִיחַ לְגַבֵּי שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. כְּמָה דְּלִית יוֹמָם בְּלֹא לַיְלָא, וְלֹא אִיהוּ שְׁלִים, אֶלְא דָּא עִם דָּא, כְּן בְּעֵי אוֹרֵייתָא, לְאֲשַׁתְּכַחָא עֲמִיָּה דְּבַר נֶשׁ יוֹמָא וְלַיְלָא, לְמַהוּי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבַר נֶשׁ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּעַקְרָא דְּלַיְלָא, מִפְּלִגּוּתָא וְאֵילָךְ. וְאָף עַל גַּב דְּפִלְגּוּ קְדָמִיתָא

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף וְגו'. לְמָה הִעֲלָה עֲצֻמוֹתָיו? אֶלְא מְשׁוּם שְׁהִיָּה רֹאשׁ לְרֵדֵת לְגַלוּת, וְלֹא עוֹד, אֶלְא שְׁהוּא סִימֵן הַגְּאֻלָּה הִיָּה לוֹ, וְהִשְׂבִיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל זֶה. זֶהוּ שְׂכַתוּב כִּי הִשְׂבַּע הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל מֹשֶׁה, שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים לְבַקֵּשׁ מְמוֹן מִן הַמִּצְרִים, וּמֹשֶׁה הָיָה עֹסוֹק בְּשִׁבּוּעַת יוֹסֵף. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שְׁהָאָרוֹן הָיָה בְּנִילוּס, וְהִעֲלָה אוֹתוֹ בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ. וְעוֹד אָמַר מֹשֶׁה: יוֹסֵף, הִגִּיעַ זְמַן גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר: עַלָּה שׁוּר. וְעַלָּה. וַיֵּשׁ שְׂאוּמְרִים שְׁהִיָּה בֵּין מְלָכֵי מִצְרַיִם, וּמִשְׁם הִעֲלָה (אוֹתוֹ). וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, כְּדִי שְׁלֹא יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ עֲבוּדָה זָרָה שְׁמוֹ אוֹתוֹ בְּנִילוּס, וְשָׂרַח בַּת אֲשֶׁר הִרְאָתָה לְמֹשֶׁה. וְה' הִלְךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (תהלים כב) לְמַנְצַחַּ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדוֹד. כְּמָה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכַל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, אֶהוּב הוּא לְמַעַלָּה וְאֶהוּב הוּא לְמַטָּה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב לְדַבְרֵיו, וְלֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וּבַתּוֹרָה צָרִיף לְעַסֵּק בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, שְׂכַתוּב (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה. וּכְתוּב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. מִילָא בַּיּוֹם, אֲכַל לְמָה בְּלַיְלָה? כְּדִי שְׁיִהְיֶה מְצוּי אֶל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ שְׁלָם. כְּמוֹ שְׂאִין יוֹם בְּלִי לַיְלָה, וְאֵינּוּ שְׁלָם אֶלְא זֶה עִם זֶה, כְּן צָרִיף בַּתּוֹרָה לְהַמְצֵא עִם הָאָדָם יוֹם וְלַיְלָה, לְהִיּוֹת שְׁלָמוֹת לְאָדָם יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁעַקֵּר הַלַּיְלָה מִחֲצוֹת וְאֵילָךְ, וְאָף עַל גַּב שְׂמַחְצִית הַרְאֻשׁוֹנָה בְּכֻלָּל הַלַּיְלָה הִיא, אֲכַל

בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה נִכְנָס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצַּדִּיקִים, וְאֵז צָרִיף לְאָדָם לְקוֹם
וּלְעֶסֶק בַּתּוֹרָה.

וְהָרִי נֹאמֵר שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁבָּגְזוּ עֵדֶן, כָּלֵם
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (שיר
ח) הַיּוֹשֵׁבֶת בַּגְּנִיּוֹת חֲבָרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְּׂמִיעַנִי. וְהָרִי
פָּרְשָׁה, הַיּוֹשֵׁבֶת בַּגְּנִיּוֹת - זֹו כְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל שֶׁמְשַׁבַּחַת אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְחַת הַתּוֹרָה בַּלַּיְלָה.
אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי שֶׁמְשַׁבַּחַת
עִמָּה לְשִׁבְחַת אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁבְחַת הַתּוֹרָה.

וּכְשֶׁבֵּא הַבִּקְרָה, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל בְּאֵה
וּמְשַׁתַּעֲשֵׂעַ בְּהַ קָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּמוֹשִׁיט לָהּ שְׂרָבִיט שֶׁל חֶסֶד, וְלֹא
רַק עָלֶיהָ לְבִדְהָ, אֶלֶּא עָלֶיהָ וְעַל
אֵלוֹ שֶׁמְשַׁתַּפְּסִים עִמָּה, וְהָרִי
נֹאמֵר שִׁפְתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה
ה' חֶסֶדוֹ וּבַלַּיְלָה וְגוֹ'. וְעַל זֶה
נִקְרָאת אֵילַת הַשַּׁחַר.

וְאָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, בְּשַׁעַר שְׂרוּצָה
לְהָאִיר הַבִּקְרָה, נְחֻשֶׁף, וְהָאִוֵּר נִהְיָה
קוֹדֵר, וְקוֹדֵרֹת נִמְצָאת. אֵז
מִתְחַבֵּרֶת אִשָּׁה בְּבַעֲלָהּ, שְׂשֻׁנִינֹו,
אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ לְדַבֵּר
עִמּוֹ וְנִכְנָסֶת לְהִיכָלֹו.

אֲחֵר כֶּף כְּשֶׁרוּצָה הַשְּׂמֵשׁ לְהַכְנִס,
מֵאִיר וּבֵא הַלַּיְלָה, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ.
אֵז כָּל הַשְּׂעָרִים סְתוּמִים,
וְחַמוּרִים נוֹעְרִים, וּכְלָבִים
נוֹבְחִים. כְּשֶׁנֶּחְצָה הַלַּיְלָה מִתְחִיל
הַמֶּלֶךְ וּלְקָרָא לְקוֹם וְהַגְּבִירָה לְזֹמֵר,
וּבֵא הַמֶּלֶךְ וּמְקִישׁ עַל שַׁעַר
הַהִיכָל, וְאָמַר פְּתַחִי לִי אַחֲזִיתִי
רַעֲיָתִי וְגוֹ'. וְאֵז מְשַׁתַּעֲשֵׂעַ
בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים.

אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁמְשַׁתַּעֲוֵר

בְּכֻלָּא דְלִילִיא הוּא, אָבֵל בְּפִלְגוֹת לִילִיא,
קְדָשָׁא בְרִיף הוּא עָאל בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן,
לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם צַדִּיקָא, וּכְדִין, בְּעֵי לִיה
לְבַר נֶשׁ לְמִיקָם, וּלְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא.

וְהָא אַתְמַר, דְּקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וְכָל צַדִּיקָא
דְּבַגְנְתָּא דְעֵדֶן, כְּלָהוּ צִיְתִין לְקָלִיה, הַדָּא
הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֵׁבֶת בַּגְּנִיּוֹת חֲבָרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְּׂמִיעַנִי, וְהָא אוּקְמוּהָ,
הַיּוֹשֵׁבֶת בַּגְּנִיּוֹת: דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי
מְשַׁבַּחַת לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּשִׁבְחָא
דְּאוּרֵייתָא, בְּלִילִיא. זְפָאָה חוּלְקִיה, מָאן
דְּאַשְׁתַּתַּף בְּהַדָּה, לְשִׁבְחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף
הוּא, בְּשִׁבְחָא דְאוּרֵייתָא.

וְכַד אָתִי צַפְרָא, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אַתְנָא
וּמְשַׁתַּעֲשֵׂעַ בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא,
וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהָ שְׂרָבִיטָא דְחֶסֶד, וְלֹא עָלָה
בְּלַחֲוּדָהָ, אֶלֶּא עָלָה, וְעַל אֵינוֹן דְּמְשַׁתַּתַּפִּין
בְּהַדָּה, וְהָא אַתְמַר דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה
יְי' חֶסֶדוֹ וּבַלַּיְלָה וְגוֹ'. וְעַל דָּא אֵילַת הַשַּׁחַר
אִקְרִי.

וְאָמַר רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, בְּשַׁעַתָּא דְּבַעֲי לְאַתְנַהֲרָא
צַפְרָא, אַתְחַשְׁוּ וְאַתְקַדְרָ נְהוּרָא,
וְקַדְרוּתָא אֲשַׁתְּכַח. כְּדִין אַתְחַבֵּרֶת אַתְתָּא
בְּבַעֲלָהּ, דְּתַנִּינֵן, אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ,
לְמְשַׁתַּעֲשֵׂעַ בְּהַדָּה, וְעֵאלַת לְהִיכָלִיהָ.

לְבַתָּר כַּד בְּעֵי שְׂמֵשָׁא לְמִיעֵל, אַתְנַהֲרִי וְאַתְתָּ
לִילִיא, וְנוֹטֵיל לִיה. כְּדִין כָּל תְּרַעֲיִן
סְתִימִין, וְחַמְרִין גְּעָרִין, וְכְלָבִין נְבַחִין, כַּד
אַתְפְּלַג לִילִיא, שְׂאָרִי מְלַפָּא (לְמַקְרִי) לְמִיקָם,
וּמְטְרוֹנִיתָא לְזֹמְרָא, וְאַתִּי מְלַפָּא וְאַקִישׁ
לְתַרְעָא דְהִיכָלָא, וְאָמַר (שיר השירים ה) פְּתַחִי לִי

אַחֲזִיתִי רַעֲיָתִי וְגוֹ'. וּכְדִין מְשַׁתַּעֲשֵׂעַ בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

זְפָאָה חוּלְקִיה דְּהָהוּא, דְּאַתְעַר הָהוּא זְמָנָא כְּמִלֵי דְאוּרֵייתָא, בְּגִין דָּא, כָּל

באותו זמן בדברי תורה. ולכן כל אותם בני היכל הגבירה, כלם צריכים לקום באותו זמן לשבח את המלך, וכלם משבחים לפניו. והשבח שעולה מהעולם הזה, זה שהוא רחוק, ויתרו זה נחת רוח לקדוש-ברוך-הוא מהכל.

בשמותלך הלילה וכן הבקר (ומחשיך) והתקדיר, אז המלך והגבירה בסוד בחדוה, ונותן לה מתנות ולכל בני היכלה. אשרי חלקו של מי שהוא במנין.

וה' הלך לפניהם יומם - הקדוש ברוך הוא ובית דינו. אמר רבי יצחק, הינו ששינונו, שכינה נוסעת באבות. הלך לפניהם יומם - זה אברהם. בעמוד ענן - זה יצחק. לנחתם הדרך - זה יעקב, שפתיבו בו (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך. ולילה בעמוד אש להאיר להם - זה דוד המלך.

וכתם מרפכה עליונה קדושה ללכת עם ישראל בשלמות הכל, כדי שהאבות יראו את גאולתם, שפתיבו ואנכי אעלה גם עלה, עם המרפכה. וכתוב ויה' הלך וגו' ללכת יומם ולילה. וכי למה היו הולכים יומם ולילה? ילכו ביום, ולא ילכו בלילה בפגשים שבורחים, כיון שהקדוש ברוך הוא שמר אותם, למה הלכו ביום ובלילה? אלא כדי להמצא בהם שלמות הכל, שאין שלמות אלא יום ולילה.

אמר רבי אבא, כך בארנו, וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן - זה אברהם. ולילה בעמוד אש - זה יצחק. ואם כך, איפה יעקב? אלא שנאמר בדבור הראשון, ושם התחיל, כמו שפתיבו וה'. ולילה בעמוד אש, הנה מאיר בצד זה ובזה, כדי שהמצרים ירדפו אחריהם, שיתפכד שם הקדוש ברוך הוא במרפכותיו

אינון דבני היכלא דמטרוניתא, פלהו בעיין למיקם בההוא זמנא, לשבחא למלפא וכלהו משבחן קמיה, ושבחא דסליק מהאי עלמא, דא דאיהו רחיק, (תיר) דא ניחא ליה לקודשא בריהו הוא מפלא.

בר אסתליק ליליא, ואתי צפרא, (נ"א ואיתחשיך) ואתקדיר, כדין מלפא ומטרוניתא ברזא בחדוה, ויהיב לה מתנן, ולכל בני היכלה. ופאה חולקיה מאן דאיהו במניינא.

וי' הולך לפניהם יומם. קדשא בריהו הוא, ובית דיניה. (דף מ"ו ע"ב) אמר רבי יצחק, הינו דתנינן, שכינתא באברהתא נטלא. הולך לפניהם יומם: דא אברהם. בעמוד ענן: דא יצחק. לנחתם הדרך: דא יעקב. דכתיב ביה (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך. ולילה בעמוד אש להאיר להם: דא דוד מלפא.

וברהו רתיכא עלאה קדישא, למהו ישראל בשלימותא דכלא, בגין דיחזון אבהן פורקנא דלהון, דכתיב, (בראשית מו) ואנכי אעלה גם עלה, עם המרפכה. וכתיב וי' הולך וגו', ללכת יומם ולילה. וכי אמאי הו' אזלי יומם ולילה, יחזון ביממא, ולא יחזון בליליא, כבני אנשא דערקין, כיון דקודשא בריהו הוא נטיר לון, אמאי אזלין ביממא ובליליא. אלא, לאשתפחא בהו שלימותא דכלא, דלית שלימו אלא יומם ולילה.

אמר רבי אבא, הכי אוקימנא, וי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן: דא אברהם. ולילה בעמוד אש: דא יצחק. ואי הכי יעקב אן הוא. אלא במלה קדמאה אתמר, ותמן שארי, כמה דכתיב וי'.

ולילה בעמוד אש, הוה נהיר, בסטרא דא ובדא. בגין דירדפון מצראי בתריהון,

וּפְרָשִׁי. כְּדֵי לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה, אֶסְפְּקֶלְרִיָּה הַמְּאִירָה, וְשֵׁלֵא מְאִירָה. וְעוֹד, כְּדֵי לְהַטְעוֹת אֶת הַמְּצָרִים, שְׂיֵאמְרוּ מִקְרָה הוּא, שְׂכַתוֹב (ישעיה ט) נוֹאָלוּ שְׂרֵי צוּעֵן, וְכַתוֹב (שם מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזוֹר, וְעַל כֵּן הִלְכוּ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא אוֹתָם מִמְּצָרִים לְהַיּוֹת חֲלָקוֹ וְנִחַלְתּוֹ. וּבֵא רָאָה, בְּצַד הַיּוֹבֵל נִמְצְאָה חֲרוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן לְעֵתִיד לָבָא, שְׂכַתוֹב (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְגו'.

וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ יוֹבֵל עֲלִיּוֹן, הִתְעַכְּבוּ חַמְשִׁים יוֹם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וּלְקַרֵּב לְהַר סִינַי. וְכִיּוֹן שֶׁהִלְכוּ בַּיּוֹם, הִלְכוּ בַּלַּיְלָה, לְהַיּוֹת הַכֹּל יוֹם אֶחָד בֵּין יוֹם וְלַיְלָה, וְלֹא נִמְצְאָה הַפְּרָדָה.

וְרַא עוֹד, אֵלֶּא שְׂכַלָּם הִלְכוּ בְּמִנְחָה לְרִצּוֹן נֶפֶשׁ, בַּיּוֹם שֶׁקָּבְלוּ הַתּוֹרָה, הָיוּ חַמְשִׁים יָמִים שְׁלָמִים, יָמִים וְלַיְלוֹת כְּרֵאוּי, שְׁאִין יוֹם בְּלֵי לַיְלָה, וְאִין לַיְלָה בְּלֵי יוֹם,

וְלַיְלָה וַיּוֹם נִקְרָא יוֹם אֶחָד. וְכִיּוֹן שֶׁהִלְכוּ חַמְשִׁים יָמִים שְׁלָמִים, אִזְ שָׂרוּ עֲלֵיהֶם אוֹתָם חַמְשִׁים יָמִי הַיּוֹבֵל, וּמִצַּד שֶׁל הַיּוֹבֵל (בִּינָה) נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלִכֵּן הִלְכוּ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְאָמַר רַבִּי אָבָא, כְּתוּב וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, לָמָּה? הֲרֵי בְּאֲרָנוֹ, שְׂמִי שְׂאוּהֵב רְשָׁעִים, כֶּף הוּא. וּבֵא רָאָה, בְּיִצְחָק נִכְלָל הַלַּיְלָה, וְלַיְלָה לֹא בְּהִיר, וְעַל זֶה וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, וְהַכֵּל אֶחָד.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ מְצָרִים כִּי בָּרַח הָעַם. וַיִּגַּד - מִי אָמַר לוֹ? אֵלֶּא כֶּף פְּרִשׁוּהָ. אָבֵל חַכְמִיו

לְאַתֵּיִקְרָא שְׂמָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִתִּיכוּי וּפְרָשׁוּי. בְּגִין לְמִיזַל יִמְמָא וְלַיְלָיָא, אֶסְפְּקֶלְרִיָּא דְנְהָרָא, וְדִלָּא נְהָרָא. וְתוּ, בְּגִין לְאַטְעָאָה לְמִצְרָאֵי דִימְרוּן מִקְרָה הוּא, דְכַתִּיב, (ישעיה ט) נוֹאָלוּ שְׂרֵי צוּעֵן, וְכַתִּיב (ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזוֹר, וְעַל דָּא אֲזֵלִי בִימְמָא וּבַלַּיְלָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיק לֹון מִמְּצָרִים, לְמַהוּי חוּלְקִיָּה וְאַחְסִנְתִּיָּה. וְתָא חֲזִי, בְּסִטְרָא דִּיּוֹבְלָא, אֲשֶׁתִּכַּח חִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן לְזַמְנָא דְאַתִּי, דְכַתִּיב, (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְגו'.

וּבְגִין הַהוּא יוֹבְלָא עֲלָאָה, אֲתַעַכְּבוּ חַמְשִׁין יוֹמִין, לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, וּלְמִקְרַב לְטוֹרָא דְסִינַי. וְכִיּוֹן דְאַזְלִי בִימְמָא, אֲזֵלִי בַּלַּיְלָא, לְמַהוּי כֹּלָא חַד יוֹמָא, בֵּין יִמְמָא וְלַיְלָא, וְלֹא אֲשֶׁתִּכַּח פְּרִישׁוּ.

וְרַא עוֹד, אֵלֶּא דְכֹלְהוּ בְּנִיחָא אֲזֵלִין, לְרַעוּתָא דְנֶפֶשׁייהוּ, בְּיוֹמָא דְקַבִּילוּ אוֹרֵייתָא, הוּוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלָמִין, יוֹמִי וְלַיְלִי כְּדָקָא יָאוּת, דְלִית יוֹם בְּלֹא לַיְלָה, וְלִית לַיְלָה בְּלֹא יוֹם, וְלַיְלָה וַיּוֹם אֶקְרִי יוֹם אֶחָד.

וְכִיּוֹן דְאַזְלוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלִימִין, כְּדִין (לְקַבֵּל חַמְשִׁין יוֹבְלָא וְכַמוֹ) שְׂאָרוּ עֲלֵיהֶוּ אֵינּוֹן חַמְשִׁין יוֹמִין דִּיּוֹבְלָא, וּמִסְטְרָא דִּיּוֹבְלָא אֲתֵיִהֵיב לָהּ אוֹרֵייתָא, וּבְגִין כֶּף אֲזֵלִין יוֹמָא וְלַיְלָא.

וְאָמַר רַבִּי אָבָא, כְּתִיב (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, אָמַאי. הָא

אוּקִימְנָא, מָאן דְרַחֲמִים לְחַיִּיבָא, הָכִי הוּא. וְתָא חֲזִי, בְּיִצְחָק אֲתַפְּלִיל לַיְלָא, וְלַיְלָא לֹא בְּהִיר, וְעַל דָּא וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, וְכֹלָא חַד.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (שמות יד) וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ מְצָרִים כִּי בָּרַח הָעַם, וַיִּגַּד, מָאן